

Handläggare:
Mårten Åström
08 508 18 039

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2014-11-18

Avvikelser i hälso- och sjukvården perioden 1 januari – 30 juni 2014

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden lägger förvaltningens redovisning av avvikelser i hälso- och sjukvården under perioden 1 januari – 30 juni 2014 till handlingarna.

Steinunn Á Hákansson
stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Inom äldreomsorgen sker nu en kontinuerlig rapportering av avvikelser från enheterna. Detta visar att enheterna arbetar med ett systematiskt patientsäkerhetsarbete där man identifierar avvikelser och utreder händelser som lett till skada eller som utgjort en risk för de boende.

För verksamheterna inom området funktionsnedsättning, där primärvården har hälso- och sjukvårdsansvar, sker nu en mer kontinuerlig avvikelserapportering. Alla enheter har rapporterat avvikelser under de två senaste perioderna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS.

Bakgrund

Enligt patientsäkerhetslagen har vårdgivaren ett tydligt ansvar att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete och arbeta förebyggande för att förhindra vårdskador. Vårdgivarna har också en skyldighet att utreda händelser som lett till eller hade kunnat leda till vårdskada.

Förebyggande arbete för att förhindra läkemedelsavvikelser

När rätten att hantera läkemedel delegeras till annan personal ska sjuksköterska med formell och reell kompetens enligt en fastställd mall undervisa den som ska ta emot delegeringen. Undervisningen ska avslutas med en kunskapskontroll där delegeringsmottagaren ska ha alla rätt. Sjuksköterskan ska förvissa sig om att den som tar emot delegeringen har förutsättningar att utföra arbetsuppgiften och förstår vad den innebär. Delegeringsmottagaren är skyldig att säga till om hen inte förstår eller på annat sätt inte klarar av att ha en delegering.

En delegering måste förnyas efter högst ett år. Då ska också en ny kunskapskontroll utföras. Enhetschefen och sjuksköterskorna ska se till att det finns lokala rutiner för delegering och att dessa är kända och följs av all personal.

Förebyggande arbete för att förhindra fallavvikelser

1. *Riskbedömningar* ska göras för varje patient, till att börja med när hen flyttar in och därefter minst en gång per år, eller vid behov. Med riskbedömningen som underlag ska en plan göras där hälso- och sjukvårdspersonal planerar åtgärder, sätter upp mål och följer upp och utvärderar resultaten.
2. I dokumentationsprogrammet Vodok finns *en modul för att rapportera avvikelser*. Där ska hälso- och sjukvårdspersonal och chef dokumentera händelsen under sökord för vad som har hänt, vad som gjordes omedelbart, vilka som var inblandade, hur bemanningen var, vilka rutiner som finns och vilka åtgärder som ska vidtas för att förhindra upprepning.

Samtliga avvikelser ska diskuteras på *kvalitetsrådsmöten*. De ska genomföras en gång per månad. På dessa möten ska chef, representant för omsorgspersonal, rehabiliteringspersonal och

sjuksköterskor diskutera och besluta om vilka åtgärder som ska vidtas för att förebygga att avvikelser upprepas. Information från kvalitetsråden ska vidarebefordras till övrig personal på möten så att alla arbetar på samma sätt.

Vid allvarliga fallincidenter med skada och läkemedelsavvikelser ska åtgärder vidtas omedelbart.

Inom verksamheterna för personer med funktionsnedsättning bearbetas avvikelserna på personalkonferenser, där all personal deltar. Primärvården ansvarar för hälso- och sjukvården och distriktssköterskan får information om alla avvikelser. Hen deltar vid behov i personalkonferensen. Enhetschefen ansvarar för att rutiner uppdateras regelbundet och att all personal känner till dem.

Olika former av avvikelser

Fel i läkemedelshanteringen och olika former av fall är de vanligaste avvikelserna, men det finns även andra avvikelser. Här är några exempel:

- Brister i specifika omvårdnads- eller rehabiliteringsinsatser, till exempel att omsorgspersonal inte dokumenterar i ordinerad vätskelista, inte gångtränar enligt ordination, inte hjälper boende att vända sig enligt ordination. Det kan också vara brister i information till omsorgspersonal eller mellan hälso- och sjukvårdspersonal, vilket kan innebära att patienten inte fått den vård som hen skulle ha.
- Brister i hur personalen använder medicinteknisk utrustning, till exempel att individuellt utprovat lyftskyvke används.
- Brister i basala hygienrutiner, till exempel att handdesinfektion inte har utförts, vilket har inneburit risk för smittspridning.
- Brister i vårdkedjan handlar om brister i eller utebliven information från olika vårdgivare, till exempel landsting, primärvård eller privatläkare.

Varje avvikelse är ett misstag, men det är oundvikligt att de inträffar. Det är många saker som kan bli fel. Varje patient intar till exempel i genomsnitt läkemedel tre gånger per dygn. Det blir många tillfällen under ett halvår. Men varje avvikelse är en

negativ händelse för den det gäller. Läkaren utvärderar sin ordination utifrån antagandet att patienten har fått det som ordinerats. Om det inträffar en avvikelse är det viktigt att sjuksköterska får kännedom om saken för att kunna bedöma när läkare ska informeras. Sjuksköterskan diskuteras sedan avvikelsen direkt med inblandad personal. Avvikelsen tas sedan upp på enhetens kvalitetsråd.

En anledning till att antalet fallavvikelser varierar kan vara att det skiftar mellan vilka patienter som bor på boendet. Periodvis kan det vara patienter som är mycket svårt sjuka och har nedsatt både kraft och uppfattningsförmåga. Ibland är det samma patient som faller flera gånger samma dag. Fallavvikelser diskuteras i gemensamma teammöten av sjuksköterskor, arbetsterapeut, sjukgymnast och kontaktperson. Under tiden pågår försök att vidta åtgärder för att förhindra det, till exempel översyn av läkemedels-behandlingen, extra tillsyn och hjälpmedel.

Samtliga hälso- och sjukvårdsavvikelser inom äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning rapporteras till MAS, som sammanställer en rapport till stadsdelsnämnden två gånger per år.

Redovisning av avvikelser under perioden 1 januari – 30 juni 2014

➤ *Äldreomsorgen*

Edö vård- och omsorgsboende

På *boendet med somatisk inriktning* bor 37 personer. Antalet läkemedelsavvikelser har ökat från sex andra halvåret 2013 till sju första halvåret 2014. Fallavvikelser har ökat från 16 till 36, Ingen person drabbades av fraktur.

På *gruppboendet för demenssjukdom* bor 50 personer. Antalet läkemedelsavvikelser har ökat från 13 till 33. Antalet fall-incidenter har ökat från 61 till 62. En person drabbades av lårbens/höftfraktur.

Edö servicehus

På servicehuset bor 160 personer. Antalet läkemedelsavvikelser har ökat från 28 andra halvåret 2013 till 45 under första halvåret 2014.

Antalet fallincidenter har minska från 110 till 100. Sju personer drabbades av lårbens/höftfraktur och en person av annan fraktur.

Farsta vård- och omsorgsboende

På *avdelningarna för demenssjukdom* bor 25 personer. Antalet läkemedelsavvikelser har minskat från nio andra halvåret 2013 till en under första halvåret 2014. Antalet fallincidenter har ökat från 33 till 50. En person drabbades av lårbens/höftfraktur och en person av annan fraktur.

På *avdelningarna för somatisk vård* bor 41 personer. Läkemedelsavvikelsena har minskat från 32 till 20. Fallincidenterna har minskat från 23 till 17. En person drabbades av lårbens/höftfraktur.

Ängsö gruppboende

På Ängsö bor 13 personer med demenssjukdom. Boendet drivs på entreprenad av Attendo Care. Entreprenörens MAS rapporterade 33 läkemedelsavvikelser under andra halvåret 2013 men bara två under första halvåret 2014. Även antalet fallincidenter har minskat, från 23 till 19. Tre av dem ledde till sjukhusvård.

Postiljonens vård- och omsorgsboende

Postiljonen drivs på entreprenad av Attendo Care och består av två enheter. Entreprenörens MAS har rapporterat läkemedels- och fallavvikelser.

På *enhet 1* finns plats för 49 boende. MAS har rapporterat nio läkemedelsavvikelser första halvåret 2014 jämfört med 17 under det andra halvåret 2013. Antalet fallincidenter har ökat från 49 till 72. Tre av dem krävde sjukhusvård.

På *enhet 2* finns plats för 47 boende. Antalet läkemedelsavvikelser har minskat från 13 till 12. Även antalet fallincidenter har minskat, från 75 till 58. Tre av dem krävde sjukhusvård.

Veckobo gruppboende

På Veckobo bor elva personer med demenssjukdom. Boendet drivs på entreprenad av Stora Sköndal. MAS som ansvarar för boendet har rapporterat två läkemedelsavvikelser första halvåret 2014, en minskning från fem under andra halvåret 2013. Sju fallavvikelser har rapporterats under perioden, en ökning från sex under föregående period.

➤ ***Stöd och service till personer med funktionsnedsättning***

Farsta strands gruppbestäder

Boendet drivs på entreprenad av Nytida och består av fyra gruppbestäder. Ingen av enheterna rapporterade några fallavvikelse föregående period.

Enhet 1 (Glavagatan 1-3, våning 1) består av fem lägenheter. Enheten rapporterar tre läkemedelsavvikelse första halvåret 2014 mot två andra halvåret 2013. Två fallavvikelse rapporteras för första halvåret 2014.

Enhet 2 (Glavagatan 19) består av sex lägenheter. Enheten rapporterar en läkemedelsavvikelse under perioden mot två under föregående period. En fallavvikelse rapporteras denna period.

Enhet 3 (Glavagatan 23) består av sex lägenheter. Enheten rapporterar en läkemedelsavvikelse för perioden, vilket är samma som föregående period. Ingen fallavvikelse rapporteras denna period.

Enhet 4 (Glavagatan 1-3 nedre botten) består av sex lägenheter. Enheten rapporterar fyra läkemedelsavvikelse för perioden mot elva föregående period. En fallavvikelse rapporteras denna period.

Sköndals gruppbestäder

Boendet drivs på entreprenad av Sköndals LSS och består av två gruppbestäder med sex lägenheter vardera.

Gruppbestad 1 rapporterar fyra läkemedelsavvikelse för första halvåret 2014 mot sex andra halvåret 2013 Inga fallavvikelse har rapporterats under någon av perioderna.

Gruppbestad 2 rapporterar en läkemedelsavvikelse under första halvåret 2014 mot två andra halvåret 2013. Inga fallavvikelse har rapporterats denna period mot två fallavvikelse föregående period.

Farsta gruppbestäder

Farsta gruppbestäder drivs i kommunal regi och består av Strandvillan, Ekliden och Hökarängen med fem platser vardera, och Brevduvan som är en daglig verksamhet. Ingen fallincident

har rapporterats från någon av enheterna, vare sig för den senaste perioden eller för andra halvåret 2013.

Ekliden har en läkemedelsavvikelse första halvåret 2014, en minskning från nio under andra halvåret 2013.

Strandvillan har rapporterat tre läkemedelsavvikelser, en minskning från åtta under andra halvåret 2013.

Daglig verksamhet Frösunda

Daglig verksamhet Frösunda bedriver verksamhet på entreprenad av Frösunda Omsorg AB, enheten består av Höken samt Lilla och Stora Edsvalla.

Edsvalla har ingen läkemedelsavvikelse under första halvåret 2014 men rapporterar en fallavvikelse. Föregående period rapporterades en läkemedelsavvikelse och tre fallavvikelser.

Höken har inga läkemedels- eller fallavvikelser under perioden. Föregående period rapporterade två fallavvikelser.

Lingberga gruppboende

Lingberga gruppboende drivs på entreprenad av Nytida och består av åtta lägenheter. En läkemedelsavvikelse rapporteras under första halvåret 2014 mot tio andra halvåret 2013.

Tre fallavvikelser har rapporterats denna period, föregående halvår rapporterades en.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Inom äldreomsorgen sker nu en kontinuerlig rapportering av avvikelser från enheterna. Detta visar att enheterna arbetar med ett systematiskt patientsäkerhetsarbete där man identifierar avvikelser och utreder händelser som lett till skada eller som utgjort en risk för de boende.

För verksamheterna inom området funktionsnedsättning, där primärvården har hälso- och sjukvårdsansvar, sker nu en mer kontinuerlig avvikelserrapportering. Alla enheter har rapporterat avvikelser under de två senaste perioderna. Personalen får återkoppling på personalkonferenser där avvikelserna diskuteras.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden lägger redovisningen av avvikelser inom hälso- och sjukvården under perioden 1 januari – 30 juni 2014 till handlingarna.